

مدیریت ورزشی - زمستان ۱۳۹۰
شماره ۱۱- صص: ۹۷-۷۷
تاریخ دریافت: ۱۰/۰۷/۸۹
تاریخ تصویب: ۲۴/۰۵/۹۰

ارزیابی بهره‌وری اماکن ورزشی از دیدگاه دبیران تربیت بدنی همدان

۱. حمید فروغی پور - ۲. رضا صابونچی - ۳. هادی تیپ^۱
۱. ۲. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی بروجرد، ۳. دبیر آموزش و پرورش همدان

چکیده

به منظور تحلیل عوامل مؤثر بر افزایش بهره‌وری اماکن ورزشی و دستیابی به اهداف پژوهش، سه نوع پرسشنامه شامل اطلاعات فردی، شناسنامه اماکن ورزشی و عوامل مؤثر بر بهره‌وری اماکن ورزشی (۷ محور) تهیه و پس از تعیین اعتبار (ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۸۳۵)، بین دبیران ورزش همدان توزیع شد. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات وضع موجود از آمار توصیفی و برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از روش‌های آمار استنباطی مانند آزمون فریدمن و کروسکال-والیس استفاده شد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که به ترتیب اولویت، عامل نیروی انسانی با میانگین ۴۱۲/۷۳، عامل کالبدی با میانگین ۳۷۴/۳۰، عامل مدیریت با میانگین ۳۳۸/۶۳، عامل برنامه‌ریزی با میانگین ۳۳۷/۵۰، عامل کنترل و نظارت با میانگین ۲۰۸/۰۶، عامل تعمیر و نگهداری با میانگین ۱۳۷/۵۱ و عامل مالی با میانگین ۱۳۰/۲۷ بر بهره‌وری اماکن ورزشی تأثیر می‌گذارد. نتایج به دست آمده با نتایج بیشتر پژوهش‌های انجام گرفته در زمینه بهره‌وری، مطابقت دارد.

واژه‌های کلیدی

بهره‌وری، ارزیابی، اماکن ورزشی.

مقدمه

امروزه بهره‌وری و راهکارهای افزایش آن در زمینه تربیت بدنی و ورزش، امری لازم و ضروری است. از جمله مسائل و مشکلاتی که در تربیت بدنی و ورزش کشور به‌ویژه آموزش و پرورش مطرح است و باید به آن توجه ویژه‌ای داشت، کمبود سرانه فضاهای ورزشی است، بهره‌وری به شکل‌های متفاوتی تعریف شده است، اما تعریف جامع آن عبارت است از: استفاده بهینه از منابع تولیدی (نیروی کار، سرمایه، تجهیزات و تسهیلات، انرژی، مواد و...) و مدیریت علمی، کاهش هزینه‌های تولید، از بین بردن ضایعات، گسترش بازارها و غیره، به منظور بهبود سطح کیفیت زندگی و توسعه اقتصادی که به طور کلی از نسبت تولید کالا و خدمات یا مجموعه‌ای از کالاها و خدمات به یک یا چند عامل مؤثر در تولید آن کالا و خدمات به دست می‌آید (شاکری، ۱۳۸۵).

مدیریت ورزشی به ویژه مدیریت اماکن و فضاهای ورزشی در کشور ما، از جمله مسائلی است که از نظر کمی و کیفی، برای رسیدن به استانداردها و معیارهای معمول دنیا، راه بسیار درازی در پیش دارد. مدیریت صحیح و اصولی اماکن ورزشی، به طور مستقیم بر بهره‌وری اماکن ورزشی و همچنین کمیت و کیفیت برنامه‌ها و رویدادهای ورزشی تأثیر می‌گذارد (کاشف، ۱۳۸۸). افزایش جمعیت و توسعه استانداردهای زندگی در جوامع امروزی موجب افزایش تقاضا و استفاده از منابع و امکانات گوناگون شده است. این افزایش تقاضا و به تبع آن افزایش تولید یا خدمات، سبب بهره‌برداری بیشتر از منابع و امکانات شده است (کارگر، ۱۳۸۳). شناسایی بهره‌وری و اندازه‌گیری آن به ویژه تعیین اولویت عوامل مؤثر در افزایش بهره‌وری امکانات و تأسیسات ورزشی، اهمیت خاصی دارد. مساحت سرانه فضاهای ورزشی در کشورهای اروپایی و آمریکایی به طور متوسط برای هر نفر تقریباً ۳ مترمربع است. در حالی که در کشور ما این مقدار کمتر از یک مترمربع است. سرانه ورزشی ایران برای هر نفر در سال ۱۳۸۸ در مناطق شهری و روستایی ۶۶/۷۴ سانتی‌متر است که از این مقدار ۴۵/۲۵ سانتی‌متر در مناطق شهر است (شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور، ۱۳۸۸/۶/۳۰). نتایج تحقیقات پورکیانی (۱۳۷۹)، جعفری (۱۳۷۷)، کریمیان (۱۳۸۲)، رضانی (۱۳۸۳)، کارگر (۱۳۸۳) و علیزاده و تجاری (۱۳۸۵) به ترتیب در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، آموزش و پرورش، سازمان تربیت بدنی، دانشگاه تهران و دانشگاه آزاد اسلامی نشان می‌دهند که سرانه فضای ورزشی در کشور پاسخگوی اقشار مختلف جامعه به ویژه نسل جوان و جمعیت دانش‌آموزی، در قیاس با کشورهای توسعه‌یافته نیست. بنابراین در حال حاضر یکی

از بهترین و معقول‌ترین راه‌های افزایش سرانه ورزشی، افزایش ظرفیت‌های موجود از طریق بهره‌ور ساختن اماکن و تأسیسات ورزشی است. متأسفانه کاستی‌های اطلاع‌رسانی و آموزشی در بخش مدیریت اماکن، تجهیزات و تأسیسات ورزشی، بهره‌برداری مناسب از این سرمایه‌های ملی را با دشواری مواجه ساخته است (رضوی و همکاران، ۱۳۸۲). جمع‌آوری اطلاعات و کسب نظرهای کارشناسان و دبیران تربیت بدنی به منظور تعیین اولویت عوامل مؤثر بر افزایش بهره‌وری اماکن و تأسیسات ورزشی، هدف این پژوهش است. هرگونه تلاش برای افزایش بهره‌وری در اماکن، تأسیسات و تجهیزات ورزشی، می‌تواند به کارایی بهتر و رفع کاستی‌های احتمالی و تا حدی افزایش سرانه فضاهای ورزشی موجود منجر شود.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نوع علمی - مقایسه‌ای و از نظر هدف، کاربردی و از نظر زمان حال نگر است. در این پژوهش، نحوه جمع‌آوری اطلاعات به صورت میدانی است. به منظور تحقیقات و مبانی نظری پژوهش بیش از ۵۰ منبع اولیه و ثانویه مطالعه و بررسی شد. سپس با راهنمایی استادان راهنما و مشاور جوانب مختلف طرح بررسی شد. آنگاه عوامل مؤثر بر بهره‌وری اماکن ورزشی و زیرمجموعه‌هایشان از طریق تحلیل عاملی اکتشافی پژوهش‌های صورت گرفته قبلی (۱۰، ۱۸) شناسایی و تعیین شد.

جامعه آماری پژوهش تمامی دبیران تربیت بدنی ادارات آموزش و پرورش شهر همدان ($N=۸۶$) که در مقطع متوسطه تدریس می‌کردند، بودند که محقق موفق به جمع‌آوری ۷۹ پرسشنامه یعنی ۹۱/۸ درصد جامعه آماری شد.

ابزار اندازه‌گیری و تجزیه و تحلیل اطلاعات

از آنجا که فرضیه‌های پژوهش به دو موضوع وضع موجود و عوامل مؤثر بر افزایش بهره‌وری اماکن و تأسیسات ورزشی مرتبط می‌شود، از سه پرسشنامه به شرح زیر استفاده شد:

۱. پرسشنامه اطلاعات فردی شامل مشخصات فردی و شغلی افراد؛ ۲. پرسشنامه شناسنامه اماکن ورزشی شامل وضع موجود سالن ها از نظر تجهیزات و نیروهای شاغل در این اماکن؛ ۳. پرسشنامه ویژه تعیین اولویت عوامل مؤثر بر بهره‌وری اماکن و تأسیسات ورزشی.

به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات وضع موجود از آمار توصیفی مانند فراوانی، درصد، میانگین و ... استفاده شد. همچنین با توجه به اهداف و نوع داده‌ها، برای تفسیر فرضیه‌ها و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر افزایش بهره‌وری از آزمون‌های ناپارامتریک فریدمن و کروسکال - والیس استفاده و برای سنجش اعتبار پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ^۱ ($r=0/835$) استفاده شد.

نتایج و یافته‌های تحقیق

توصیف آماری آزمودنی‌ها، ۳۹ درصد آنان زن و ۶۱ درصد مرد بودند. ۶ درصد آزمودنی‌ها دارای مدرک کارشناسی ارشد تربیت بدنی، ۸۳ درصد کارشناسی تربیت بدنی و ۱۰ درصد کاردانی تربیت بدنی بودند و ۱ درصد هم فارغ‌التحصیل رشته‌های دیگر بودند. همچنین ۷۸ درصد آزمودنی‌ها سابقه فعالیت در کانون‌های ورزشی را داشتند.

در بررسی تعیین اولویت عوامل مؤثر بر بهره‌وری اماکن ورزشی و رتبه‌بندی آنها، از آزمون کروسکال - والیس استفاده شد که با کای اسکوار ۱۶/۹۱، درجه آزادی ۶ و سطح معنی‌داری $0/01 < 0/000$ بین عوامل تفاوت معنی‌داری مشاهده شد. نتایج رتبه‌بندی در جدول ۱ نشان داده شده است.

نتایج آزمون کروسکال - والیس نشان می‌دهد که از دیدگاه دبیران تربیت بدنی همدان، نیروی انسانی مؤثرترین و عامل مالی کم‌اثرترین عامل در افزایش بهره‌وری اماکن و تأسیسات ورزشی هستند. عامل نیروی انسانی با میانگین رتبه ۴۱۲/۷۳، عامل کالبدی با میانگین رتبه ۳۷۴/۳۰، عامل مدیریت با میانگین رتبه ۳۳۸/۶۳، عامل برنامه‌ریزی با میانگین رتبه ۳۳۷/۵۰، عامل کنترل و نظارت با میانگین رتبه ۲۰۸/۰۶، عامل تعمیر و نگهداری با میانگین رتبه ۱۳۷/۵۱ و عامل مالی با میانگین رتبه ۱۳۰/۲۷ به ترتیب اولویت قرار دارند.

1 - Cronbach's Alpha

رتبه بندی به دست آمده از طریق آزمون کروسکال - والیس گویای میزان اهمیت، تقدم و تأخر هر یک از عوامل نسبت به هم است. داشتن نیروی انسانی متخصص به عنوان سرپرست سالن از مهم ترین و مؤثرترین عوامل مؤثر بر افزایش بهره‌وری اماکن ورزشی است و لزوم استفاده از آن را بیان می‌کند.

جدول ۱ - رتبه بندی عوامل مؤثر بر بهره‌وری اماکن ورزشی از طریق آزمون کروسکال - والیس

رتبه بندی عوامل مؤثر بر بهره‌وری اماکن ورزشی	میانگین رتبه
نیروی انسانی	۴۱۲/۷۳
کالبدی (تجهیزات، وسایل و ...)	۳۷۴/۳۰
مدیریتی	۳۳۷/۶۳
برنامه ریزی	۳۳۷/۵۰
کنترل و نظارت	۲۰۸/۰۶
تعمیرات و نگهداری	۱۳۷/۵۱
مالی	۱۳۰/۲۷

در بررسی مؤلفه‌های عامل نیروی انسانی از طریق آزمون فریدمن با کای اسکوار $۳۰/۶۲$ ، درجه آزادی ۹ و سطح معنی داری $۰/۰۱ < ۰/۰۰۰$ ، تفاوت معنی داری مشاهده شد و نتایج زیر به دست آمد (جدول ۲) : از دیدگاه دبیران تربیت بدنی، براساس نتایج آزمون فریدمن، از بین مؤلفه‌های عامل نیروی انسانی، رعایت نکات اخلاقی و برخورد مناسب متصدیان و سرپرستان اماکن ورزشی با میانگین رتبه $۶/۵۰$ ، میزان انگیزه و علاقه مندی به کار متصدیان و سرپرستان با میانگین رتبه $۵/۷۴$ ، حقوق و دستمزد مکفی متصدیان و سرپرستان با میانگین رتبه $۵/۶۹$ ، میزان تحصیلات تخصصی سرپرستان اماکن ورزشی با میانگین رتبه $۵/۵۳$ ، میزان رضایت مندی شغلی برای متصدیان و سرپرستان با میانگین رتبه $۵/۴۸$ ، بهره‌گیری از متصدیان و سرپرستان با تجربه با

میانگین رتبه ۵/۴۱، بروز ابتکارات و نوآوری‌ها از جانب متصدیان و سرپرستان با میانگین رتبه ۵/۳۰، میزان باور فرهنگ بهره‌وری و عمل به آن با میانگین رتبه ۵/۲۳ و مؤلفه‌های تحصیلات متصدیان اماکن ورزشی با میانگین رتبه ۴/۴۷، به عنوان اثرگذارترین و کم‌اثرترین مؤلفه، بر افزایش بهره‌وری اماکن و تأسیسات ورزشی مؤثر شناخته شدند. همچنین رتبه بندی به دست آمده گویای میزان اهمیت، تقدم و تأخر هر یک از مؤلفه‌ها نسبت به هم است. به این معنی که برای افزایش بهره‌وری اماکن ورزشی توجه به ویژگی‌های اخلاقی مناسب متصدیان و سرپرستان نسبت به تحصیلات آنها اهمیت خاصی دارد.

در بررسی مؤلفه‌های عامل کالبدی (تجهیزات و تأسیسات) از طریق آزمون فریدمن با کای اسکوار ۴۰/۶۱، درجه آزادی ۹ و سطح معنی داری ($0/01 < 0/000$) تفاوت معنی‌داری مشاهده شد و نتایج زیر به دست آمد (جدول ۲): براساس نتایج آزمون فریدمن، از بین مؤلفه‌های عامل کالبدی، وجود وسایل و تجهیزات مناسب و کافی با میانگین رتبه ۶/۷۳، رعایت نکات ایمنی در ساخت اماکن ورزشی با میانگین رتبه ۶/۱۱، شرایط فیزیکی مناسب (نور، تهویه، کف پوش، ...) با میانگین رتبه ۵/۷۳، منطبق بودن اماکن با نیاز کاربران با میانگین رتبه ۵/۶۴، امکانات بهداشتی مناسب با میانگین رتبه ۵/۵۲، سهولت دسترسی کاربران به اماکن ورزشی با میانگین رتبه ۵/۵۱، توانایی و سرویس‌دهی به چندین رشته ورزشی با میانگین رتبه ۵/۰۳، توسعه‌پذیری (توسعه امکانات در آینده و ...) با میانگین رتبه ۴/۹۸، وجود امکانات رفاهی مناسب (بوفه، پارکینگ و ...) با میانگین رتبه ۴/۹۵ و مجزا بودن امکانات ورزشی برای رشته‌های مختلف ورزشی با میانگین رتبه ۴/۸۱، به ترتیب اولویت مؤثرترین عوامل در افزایش بهره‌وری اماکن و تأسیسات ورزشی شناخته شدند. تجهیز اماکن ورزشی به امکانات مناسب و کافی بیشترین نقش را در افزایش بهره‌وری آنها دارد.

جدول ۲_رتبه بندی عوامل مؤثر بر بهره‌وری اماکن ورزشی

مدیریتی		کالبدی		نیروی انسانی	
میانگین	مؤلفه مؤثر	میانگین	مؤلفه مؤثر	میانگین	رتبه
۵/۵۰	برخورداری مدیران ورزشی از مهارت های مختلف مدیریتی	۶/۷۴	وسایل و تجهیزات مناسب و کافی	۶/۵۰	۱ رعایت نکات اخلاقی و برخورد مناسب متصدیان و سرپرستان اماکن ورزشی
۵/۳۴	میزان تحصیلات مدیران ورزشی	۶/۱۱	رعایت نکات ایمنی در ساخت اماکن ورزشی	۵/۷۴	۲ میزان انگیزه و علاقه مندی به کار متصدیان و سرپرستان
۵/۱۹	برخورداری مدیران ورزشی از تخصص های مرتبط	۵/۷۳	شرایط فیزیکی مناسب (نور، تهویه، کف پوش و ...)	۵/۶۹	۳ میزان رضایت مندی کاربران
۵/۱۷	باور فرهنگ بهره‌وری و عمل به آن نزد مدیران ورزشی	۵/۶۶	منطبق بودن اماکن ورزشی با نیاز کاربران	۵/۶۶	۴ وجود حقوق مکفی برای متصدیان و سرپرستان
۵/۱۶	قدرت تصمیم‌گیری مدیران ورزشی	۵/۵۲	وجود امکانات بهداشتی مناسب	۵/۵۲	۵ میزان تحصیلات تخصصی سرپرستان اماکن ورزشی
۵/۱۵	استفاده از نظام انتقادات و پیشنهادات در شیوه مدیریت	۵/۵۱	سهولت دسترسی کاربران	۵/۴۸	۶ میزان رضایت مندی شغلی برای متصدیان و سرپرستان
۴/۷۷	سبک رهبری و مدیریتی مدیران ورزشی	۵/۰۲	توانایی و سرویس دهی به چندین رشته ورزشی	۵/۴۱	۷ بهره‌گیری از متصدیان و سرپرستان با تجربه
۴/۶۲	گذراندن دوره‌های آموزشی مرتبط با بهره‌وری	۴/۹۸	توسعه‌پذیری (توسعه امکانات در آینده و ...)	۵/۳۰	۸ بروز ابتکارات و نوآوری‌ها از جانب متصدیان و سرپرستان
۴/۳۲	کارآفرینی مدیران ورزشی	۴/۹۵	وجود امکانات رفاهی مناسب (بوفه، پارکینگ و ...)	۵/۳۲	۹ میزان باور فرهنگ بهره‌وری و عمل به آن
		۴/۸۱	مجزا بودن امکانات ورزشی برای رشته‌های مختلف	۴/۴۷	۱۰ میزان تحصیلات متصدیان

ادامه جدول ۲_رتبه بندی عوامل مؤثر بر بهره وری اماکن ورزشی

ردیف	برنامه ریزی		کنترل و نظارت		تعمیرات و نگهداری		مالی	
	میانگین	مؤلفه مؤثر	میانگین	مؤلفه مؤثر	میانگین	مؤلفه مؤثر	میانگین	مؤلفه مؤثر
۱	۵/۸۶	تعیین و تنظیم ساعات کاری منظم	۴/۵۴	وجود نظام کنترل و نظارت مستمر	۳/۶۵	تعمیرات به موقع و منظم	۳/۸۱	میزان اعتبارات مربوط به نگهداری اماکن
۲	۵/۸۴	برنامه ریزی مناسب به منظور حداکثر بهره برداری از اماکن ورزشی	۴/۱۶	استفاده مطلوب از نتایج ارزیابی ها	۳/۶۲	اولویت بندی در مورد تعمیر، تجهیز و نگهداری	۳/۶۸	میزان اعتبارات مربوط به تجهیز اماکن ورزشی
۳	۵/۲۶	ایجاد ساختار و برنامه ریزی مناسب برای تعمیرات و نگهداری	۴/۰۸	وجود نظام ارزیابی مستمر و مناسب	۳/۶۲	اختصاص بودجه مخصوص تعمیر، تجهیز و نگهداری	۳/۶۶	استفاده بهینه و مناسب از بودجه موجود
۴	۵/۱۹	رعایت مدیریت زمان	۳/۹۵	ایجاد و استفاده مناسب از سیستم اطلاعات مدیریتی	۳/۶۱	رعایت نکات علمی و مدیریتی در نحوه نگهداری و تعمیرات	۳/۴۹	میزان اعتبار برای برگزاری دوره های آموزشی
۵	۵/۱۶	اولویت دادن به مقوله استفاده	۳/۹۰	تعیین شاخص های اندازه گیری دوره ای منظم	۳/۳۸	استفاده از چک لیست مدون جهت انجام امور تعمیر و نگهداری	۳/۴۶	میزان اعتبارات مربوط به تعمیر اماکن ورزشی
۶	۴/۸۳	پیش بینی دوره های آموزشی مناسب جهت بهره وری	۳/۷۱	مشخص و تعیین نمودن شاخص های بهره وری	۳/۱۲	توجه به مقوله تعمیرات پیش از توجه به ساخت و ساز جدید	۳/۹۰	دارا بودن سود اقتصادی حاصل از فعالیت اماکن ورزشی
۷	۴/۸۲	برنامه ریزی عملیاتی جهت بالا بردن فرهنگ بهره وری	۳/۶۶	وجود چک لیست های نظارتی				
۸	۴/۳۳	تهیه و نصب تراکت و بروشورهای آموزشی						
۹	73/3	استفاده از تکنولوژی و IT						

در بررسی زیرمجموعه های عامل مدیریتی از طریق آزمون فریدمن با کای اسکوار ۲۲/۵۵، درجه آزادی ۸ و سطح معنی داری $0/01 < 0/02$ ، تفاوت معنی داری مشاهده شد و نتایج زیر به دست آمد (جدول ۲) : از دیدگاه دبیران تربیت بدنی، براساس نتایج آزمون فریدمن، از بین مؤلفه های عامل مدیریتی، برخورداری مدیران ورزشی از مهارت های مختلف مدیریتی با میانگین رتبه ۵/۵۰، میزان تحصیلات با میانگین رتبه ۵/۲۴، برخورداری مدیران ورزشی از تخصص های مرتبط با میانگین رتبه ۵/۱۹، باور فرهنگ بهره وری و عمل به آن با میانگین رتبه ۵/۱۷، قدرت تصمیم گیری با میانگین رتبه ۵/۱۶، استفاده از نظام انتقادات و پیشنهادات در شیوه مدیریتی با میانگین رتبه ۵/۱۵، سبک رهبری و مدیریتی با میانگین رتبه ۴/۷۷، گذراندن دوره های آموزشی مرتبط با بهره وری با میانگین رتبه ۴/۶۳ و کارآفرینی با میانگین ۴/۲۲، اثرگذارترین و کم اثرترین مؤلفه بر افزایش بهره وری اماکن و تأسیسات ورزشی شناخته شدند. در این بخش استفاده و انتخاب مدیران ورزشی متخصص نقش مهمی در افزایش بهره وری اماکن ورزشی دارد.

در بررسی مؤلفه های مؤثر بر برنامه ریزی از طریق آزمون فریدمن با کای اسکوار ۶۱/۶۶، درجه آزادی ۸ و سطح معنی داری $0/01 < 0/00$ ، تفاوت معنی داری مشاهده شد و نتایج زیر به دست آمد (جدول ۲) : از بین مؤلفه های عامل برنامه ریزی، تعیین و تنظیم ساعات کاری منظم با میانگین رتبه ۴۵/۸۶، برنامه ریزی مناسب برای حداکثر بهره برداری از اماکن ورزشی با میانگین رتبه ۵/۸۴، ایجاد ساختار و برنامه ریزی مناسب به منظور تعمیرات و نگهداری اماکن ورزشی با میانگین رتبه ۵/۲۶، رعایت مدیریت زمان با میانگین رتبه ۵/۱۹، اولویت دادن به مقوله استفاده بهینه به عنوان راهبرد سازمان با میانگین رتبه ۵/۱۶، پیش بینی دوره های آموزشی مناسب برای بهره وری با میانگین رتبه ۴/۸۳، برنامه ریزی عملیاتی به منظور بهبود فرهنگ بهره وری با میانگین رتبه ۴/۸۲، تهیه و نصب تراکت و بروشورهای آموزشی با میانگین رتبه ۴/۳۳ و استفاده از فناوری و IT در بهره برداری از اماکن ورزشی با میانگین ۳/۷۳، اثرگذارترین و کم اثرترین مؤلفه در افزایش بهره وری اماکن و تأسیسات ورزشی شناخته شدند. تعیین و برنامه ریزی منظم و دقیق جهت ساعات کاری اماکن نقش مهم و مؤثری در افزایش بهره وری آنها دارد.

در بررسی زیرمجموعه های عامل کنترل و نظارت از طریق آزمون فریدمن با کای اسکوار ۱۴/۴۵، درجه آزادی ۶ و سطح معنی داری $0/01 < 0/03$ ، تفاوت معنی داری مشاهده شد (جدول ۲) : از دیدگاه دبیران

تربیت بدنی، از بین مؤلفه های عامل کنترل و نظارت، نظام کنترل و نظارت مستمر و مناسب با میانگین رتبه ۴/۵۴، استفاده مطلوب از نتایج ارزیابی ها با میانگین رتبه ۴/۱۶، وجود نظام ارزیابی مستمر و مناسب با میانگین رتبه ۴/۰۸، ایجاد و استفاده مناسب از سیستم اطلاعاتی مدیریتی با میانگین رتبه ۳/۹۵، تعیین شاخص های اندازه گیری دوره ای منظم با میانگین رتبه ۳/۹۰، مشخص و تعیین شاخص های بهره وری با میانگین رتبه ۳/۷۱ و وجود چک لیست های نظارتی با میانگین رتبه ۳/۶۶، اثرگذارترین و کم اثرترین مؤلفه بر افزایش بهره وری اماکن و تأسیسات ورزشی شناخته شدند. نظارت و کنترل مستمر از امکانات، تجهیزات و رفع به موقع نواقص و کاستی ها در افزایش بهره وری اماکن ورزشی مؤثر است.

در بررسی زیر مجموعه عامل تعمیر و نگهداری از طریق آزمون فریدمن با کای اسکوار ۸/۸۵، درجه آزادی ۵ و سطح معنی داری $0/05 > 0/115$ ، بین مؤلفه ها تفاوت معنی داری مشاهده نشد (جدول ۲): از بین مؤلفه های عامل تعمیر و نگهداری، تعمیرات به موقع و منظم با میانگین رتبه ۳/۶۵، اولویت بندی در خصوص تعمیر، تجهیز و نگهداری با میانگین رتبه ۳/۶۳، اختصاص بودجه مخصوص تعمیر، تجهیز و نگهداری با میانگین رتبه ۳/۶۲، رعایت نکات علمی و مدیریتی در نحوه نگهداری و تعمیرات با میانگین رتبه ۳/۶۱، استفاده از چک لیست های مدون برای انجام امور تعمیر و نگهداری با میانگین رتبه ۳/۳۸ و توجه به مقوله تعمیرات پیش از توجه به ساخت و ساز جدید با میانگین رتبه ۳/۱۳، به ترتیب در اولویت قرار گرفتند. نبود تفاوت معنی دار به این معنی است که کلیه مؤلفه ها در بهره وری اماکن ورزشی تأثیر دارند و باید به تک تک آنها توجه کافی کرد.

در بررسی زیرمجموعه های عامل مالی از طریق آزمون فریدمن با کای اسکوار ۲۰/۷۹، درجه آزادی ۵ و سطح معنی داری $0/01 < 0/000$ ، تفاوت معنی داری مشاهده شد (جدول ۲) : براساس نتایج، از بین مؤلفه های عامل مالی، میزان اعتبارات مربوط به نگهداری اماکن با میانگین رتبه ۳/۸۱، میزان اعتبارات مربوط به تجهیز اماکن با میانگین رتبه ۳/۶۸، استفاده بهینه و مناسب از بودجه موجود با میانگین رتبه ۳/۶۶، میزان اعتبارات مربوط به تعمیر اماکن با میانگین ۳/۴۶ و دارا بودن سود اقتصادی حاصل از فعالیت اماکن با میانگین رتبه ۲/۹۰، اثرگذارترین و کم اثرترین مؤلفه بر افزایش بهره وری اماکن و تأسیسات ورزشی شناخته شدند. نگهداری، تعمیرات و تجهیز اماکن ورزشی، همواره از جمله امور مهم در استفاده بهینه از امکان ورزشی است که این امر

مستلزم داشتن اعتبارات و بودجه کافی است. اختصاص بودجه مناسب در این بخش بر بهره‌وری اماکن ورزشی تأثیر می‌گذارد.

بحث و نتیجه‌گیری

نقش بهره‌وری در برنامه‌های توسعه به عنوان یکی از شاخص‌های مهم مورد توجه است. ضرورت رعایت اصل بهره‌وری در استفاده از منابع و امکانات موجود، در دستیابی به اهداف سازمانی و تلاش در جهت افزایش آنها، برکسی پوشیده نیست. رعایت بهره‌وری در کلیه بخش‌ها توصیه شده است، اما موضوع بهره‌وری از اماکن و تأسیسات ورزشی در راستای تامین، حفظ و ارتقای سلامت جامعه به ویژه نسل جوان و افزایش سرانه ورزشی کشور، اهمیت دوچندان می‌یابد. فراهم‌سازی بستر مناسب برای استفاده و دسترسی یکسان و مقرون به صرفه از امکانات و تجهیزات ورزشی، از جمله وظایف اصلی سازمان تربیت بدنی و سازمان‌های مرتبط دیگر از جمله وزارت علوم و آموزش و پرورش است (کاشف، ۱۳۸۸).

برای رسیدن به حداقل‌های سرانه فضاهای ورزشی و بهره‌برداری مناسب از فضاها و امکانات موجود، مدیریت علمی و شناخت تنگناها و چالش‌ها ضروری است. امروزه افزایش بهره‌وری و شناخت عوامل مؤثر بر آن، از جمله راه‌های کاهش نارسایی‌ها در بخش‌های مختلف جوامع انسانی است. به نظر اریکسون، سازمان‌ها برای ادامه بقای خود باید به دنبال شش هدف باشند که به اعتقاد وی اولین آنها افزایش بهره‌وری در سازمان‌ها است (اریکسون، ۱۹۹۵). در حال حاضر، آنچه بیش از پیش ضروری است، استفاده از متخصصان و کارشناسان مقید و بهره‌گیری از آخرین دستاوردهای علمی و دانش و فنون جدید در زمینه مدیریت اماکن و فضاهای ورزشی است. این فعالیت‌ها بخشی از مدیریت اماکن ورزشی کشور است و سیاست‌گذاران ورزش کشور همواره باید به بخش مهم‌تر آن یعنی مدیریت امور بهره‌برداری، برنامه‌ریزی، تعمیر و نگهداری و توسعه فضاها و اماکن ورزشی نیز توجه کنند. بررسی سال‌های گذشته نشان می‌دهد بی‌توجهی و استفاده نکردن از افراد متخصص و صاحب‌صلاحیت فنی و علمی، در فرایند طراحی و ساخت تا بهره‌برداری و نگهداری اماکن ورزشی، خسارات جبران‌ناپذیری در برداشته و بهره‌وری امکانات و فضاهای ورزشی کشور را به حداقل رسانده است (کاشف،

۱۳۸۸). در عصر حاضر در بیشتر محافل هر جا سخن از کمبود و نقصان به ویژه در مباحث انرژی، امکانات و تجهیزات به میان می آید، ناخواسته مقوله بهره وری به عنوان بهترین راه حل خودنمایی می کند. به همین دلیل در سال های اخیر مطالعات بسیاری پیرامون بهره وری به ویژه در زمینه نیروی انسانی در مراکز مختلف مطالعاتی و پژوهشی در داخل و خارج کشور صورت پذیرفته است. اما در مورد بهره وری اماکن و تأسیسات ورزشی و مؤلفه های مؤثر بر آن، متأسفانه تحقیقات کمی آن هم به صورت موردی انجام گرفته است. این موضوع در آموزش و پرورش و از دیدگاه دبیران تربیت بدنی تا کنون بررسی نشده و این به دلیل نو و بدیع بودن موضوع است. از این رو محقق هفت عامل تأثیرگذار بر بهره وری اماکن ورزشی را تعیین و به کمک دبیران تربیت بدنی و استناد به نظرهای آنان به وزن دهی و اعتبار و پایایی آنها اقدام کرد. از مجموع پژوهش های صورت گرفته در زمینه بهره وری تعدادی از آنها را که تا اندازه ای با موضوع تحقیق همخوانی دارد، به منظور نتیجه گیری و بحث پژوهش حاضر بررسی می کنیم.

به طور کلی شاخص بهره وری نیروی انسانی می تواند به عنوان ابزار توانمندی در اختیار مدیریت سازمان قرار گیرد و معیاری برای شناسایی هزینه های مؤثر سازمان باشد (اوزبیلجین، ۲۰۰۵). ویسوکو و کینز (۲۰۰۶) نیروی انسانی را در دنیای امروز به عنوان یک واقعیت مطرح می کنند و عواملی همچون ماهیت کار، انگیزه، رضایت شغلی، اهمیت کارکنان برای مدیران و ... را بر بهره وری مؤثر می دانند. کاوه و امامی زاده (۱۳۷۳) و مرکز مطالعات برنامه ریزی شهری کشور (۱۳۷۹)، تأثیر سطح تحصیلات منابع انسانی را در ارتقای بهره وری مثبت اعلام کردند. استونیوس و بریون (۲۰۰۶) بیان می کنند که هرچه شرایط فیزیکی کار (ساعات کاری منعطف و فناوری بهینه و مناسب) و شرایط اقتصادی کار (حقوق و دستمزد مناسب و عادلانه) بهتر باشد، مسئولیت پذیری افراد، مهارت و دانش نیروی کار، سطح بهره وری افراد و ... افزایش می یابد و در نهایت سطح بهره وری سازمان بهبود خواهد یافت. معیار بهره وری در بخش خدمات بیش از آنکه به فناوری و دیگر عوامل بستگی داشته باشد، به عامل نیروی انسانی (نیروی کار) و عوامل مؤثر بر آن، بستگی دارد (آلتین و همکاران، ۲۰۰۵).

یافته های ۳۵ پایان نامه تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی بین سال های ۱۳۷۱ تا ۱۳۸۶، نیروی انسانی را عاملی مؤثر در بهره وری دانسته اند و ارتقای بهره وری را مستلزم

افزایش بهره‌وری نیروی انسانی می‌دانند (سازمان ملی بهره‌وری، ۱۳۸۹). کارگر (۱۳۸۳) در ارائه مدل بهره‌وری، نیروی انسانی را مؤثرترین عامل در بهره‌وری اماکن ورزشی دانسته و اعلام کرده است مدیران و متصدیان و سرپرستان اماکن ورزشی باید با شناخت مؤلفه‌های مؤثر، دانش و توانایی نیروهای تحت سرپرستی خویش را تقویت کنند، ضمن اینکه خود نیز به مباحث علمی علوم مدیریت و دانش‌های مرتبط با شغل خویش آشنا باشند. تجاری (۱۳۸۵) تعداد افراد شاغل متخصص در فضاهای ورزشی را عامل مؤثر بر افزایش بهره‌وری می‌داند و برای رفع این مشکل پیشنهاد می‌کند نیازهای تخصصی فضاهای ورزشی باید توسط کارشناسان ورزشی شناسایی شوند و سپس در ساختار تشکیلاتی فضاهای ورزشی مورد استفاده قرار گیرند. حریری و سجادی (۱۳۸۷) منابع انسانی را مکمل و عامل حیات سازمان و آن را از جمله شروط اختصاصی بهبود و ارتقای سازمان می‌دانند. بنابراین مدیریت هر سازمان و به ویژه سازمان‌های بخش سلامت، باید بیشترین توجه خود را به این منبع معطوف کنند. در نهایت از آنجا که عوامل بسیاری بر بهره‌وری اجتماعی مؤثرند (سرمایه، فناوری و انسان ...)، تنها انسان می‌تواند با به کارگیری اندیشه و خرد، نیروی بازوانش را با دیگر عوامل تولید در یک نظام هماهنگ تا رسیدن به محصول پیوند دهد. افراد یک جامعه به عنوان کوچک‌ترین سطح بهره‌وری می‌توانند سرنوشت اقتصادی و توسعه آن جامعه را رقم بزنند، پس باید نگرش آنها را به بهره‌وری بودن تغییر داد تا با داشتن انسان‌هایی بهره‌ور به جامعه‌ای بهره‌ور و توسعه یافته دست یافت (قلی‌پور و حمیدیان، ۱۳۸۸).

کلیه فعالیت‌های ورزشی نیازمند امکانات و تجهیزات ویژه‌ای هستند. در مرحله بهره‌برداری از امکانات و تجهیزات ورزشی باید نوع برنامه ریزی و مدیریت خاصی با دقت انتخاب و رعایت شوند و به نحو مطلوبی در اماکن ورزشی مورد استفاده قرار گیرند و موجب بهره‌وری بیشتر شوند (کاشف، ۱۳۸۸). کارگر (۱۳۸۳) ارتباط بین امکانات و تجهیزات اماکن ورزشی را با میزان بهره‌وری آنها معنی‌دار گزارش کرده و اولویت سوم مناسب بهره‌وری را از دیدگاه خبرگان ورزشی برخوردار می‌داند. امکانات و تجهیزات مناسب دانسته است. همچنین از کافی نبودن امکانات و تجهیزات مناسب ورزشی در سراسر کشور خبر داده و پیشنهاد می‌کند به منظور جذب سرمایه و برنامه ریزی برای تهیه این گونه امکانات از جانب بخش دولتی و خصوصی اقدامات اساسی صورت پذیرد.

برخورداری مدیران ورزشی از مهارت های مختلف مدیریتی (فنی، ادراکی و انسانی) از مهم ترین زیرمجموعه عامل مدیریتی است. حاجی کریمی (۱۳۷۲) بهبود کیفیت مدیریت و تصمیمات آن و ثبات شغل مدیران را مهم می داند. عمرانی (۱۳۷۶) مهم ترین عامل مؤثر بر بهره وری را نقش مدیریت می داند و استفاده مدیران از مکانیسم های انگیزشی را به عنوان ابزار مناسب افزایش بهره وری ذکر می کند. پلی لاک (۲۰۰۰) بیان می کند نحوه مدیریت صحیح، اصل بهره وری در سازمان است. کارگر (۱۳۸۳) مدیریت را دومین عامل مؤثر بر بهره وری اماکن ورزشی می داند و بیان می دارد: باید مدیرانی در رأس پست سرپرستی اماکن ورزشی قرار گیرند که دانش مرتبط و تخصص لازم را در این زمینه داشته باشند و بتوانند با برخورداری از ویژگی های مدیریت علمی و تخصصی برای بهره وری این گونه اماکن بکوشند. حریری و سجادی (۱۳۸۷) مهم ترین موانع کنونی ارتقای بهره وری راه، نوع و نحوه مدیریت می دانند و بیان می کنند، مدیریت بیش از آنچه علمی و بر مبنای اصول پذیرفته شده باشد، تجربی و بعضاً رابطه ای است و نمی تواند همزمان با تغییرات سریع محیط، سازمان را انطباق دهد و تعهد لازم برای ایجاد اصلاحات و اجرای تحولات را در مهم ترین سطح سازمان تامین کند. پس باید با انتخاب مدیران ورزشی متخصص گامی بلند به سوی علمی کردن ورزش کشور و افزایش بهره وری برداشت.

برنامه ریزی، اساسی ترین وظیفه در بین وظایف مدیریت است که در اماکن ورزشی بیش از دیگر بخش ها باید مورد توجه قرار گیرد (کاشف، ۱۳۸۸). برنامه ریزی صحیح و اصولی سبب افزایش بهره وری در سازمان شود. اکسل (۲۰۰۰) اظهار داشته که بهره وری در سازمان ها ریشه ای است و باید به صورت نظام مند و فرایندی پیش رود. کارگر (۱۳۸۳) برنامه ریزی را در افزایش بهره وری اماکن ورزشی مؤثر و مهم دانسته و این عامل از دیدگاه خبرگان ورزشی در رتبه ششم جای گرفته است. در بخش کنترل و نظارت، تیلور معتقد است با نظارت و کنترل جدی مدیریتی، در سراسر محیط کار، نظم ایجاد می شود که به تحقق کارایی نیروی کار می انجامد و بهره وری سازمان ارتقا می یابد. کنترل، نظارت و ارزشیابی در مدیریت اماکن ورزشی ابزار مطمئنی برای رشد و توسعه و در نهایت بهره وری است. آرا ولسون (۱۹۹۵) در مطالعات خود پیرامون مدیریت اماکن و تجهیزات ورزشی بیان می کند: نظارت و کنترل اجرای برنامه، یکی از سیستم های چهارگانه در زمینه برنامه ریزی در ورزش است و از دو بخش نظارت و ارزشیابی تشکیل شده است. تجاری (۱۳۸۵) ساختار سازمانی مناسب برای نظارت و ارزشیابی فعالیت های ورزشی را عامل مؤثر بر ارتقای بهره وری می داند و بیان می کند که به نظر مدیران یک سازوکار

کنترلی در قالب نظارت و ارزشیابی مبتنی بر استانداردهای خاص و مشخص تضمین کننده و حافظ بقای اهداف سازمان است. کارگر (۱۳۸۳) بین نظارت و ارزیابی از امکان ورزشی و میزان بهره‌وری آنها رابطه معنی‌داری مشاهده نکرده و کنترل و نظارت مستمر و ارزیابی مستمر را از مهم‌ترین مؤلفه‌های نظارتی بیان کرده است. حریری و سجادی (۱۳۸۷) فقدان یا وجود هر گونه نارسایی در سازوکارهای کنترلی را به معنای نداشتن ملاکی برای اندازه‌گیری پیشرفت و بهره‌وری می‌دانند و اجرای ناقص و نبود سیستم‌های کارآمد و اثربخش نظارتی یکی از عوامل مؤثر در کاهش بهره‌وری است.

مراقبت، تعمیر و نگهداری منظم اماکن، تجهیزات و فضاهای ورزشی در حفظ و استحکام بهتر و ایمنی آنها بسیار مهم و مؤثر است و می‌تواند طول عمر و دوام امکانات و ساختمان‌های ورزشی را افزایش دهد. نگهداری و بهره‌برداری اماکن، فضاها و تجهیزات ورزشی باید اصولی و صحیح انجام گیرد (کاشف، ۱۳۸۸). آراولسون (۱۹۹۵) در پژوهشی پیرامون حفظ و نگهداری فضاهای ورزشی اظهار می‌دارد که حفظ و نگهداری ارزشمندترین فعالیت‌های مدیریتی در فضاهای ورزشی است و این وظیفه بر بودجه بندی، رضایت کاربران و بهره‌روی فضاهای ورزشی تأثیر می‌گذارد. تجاری (۱۳۸۵) اعلام می‌دارد مدیران فضاهای ورزشی بر این نکته تأکید دارند که فعالیت‌های مربوط به نگهداری فضاهای ورزشی که از لحاظ زمانی قبل از تعمیرات صورت می‌گیرد، موضوع مهمی است و برای رفع این مشکل پیشنهاد کرد تا با صرف هزینه‌های قابل قبول، فعالیت‌هایی به منظور نگهداری فضاهای ورزشی مطابق معیارهای علمی صورت گیرد. همین موضوع در سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش کشور در بخش ضعف‌های پیش‌تیبانی (امکانات و زیرساخت) با عنوان ضعف کنترل و نظارت بر نگهداری فضاها و زیرساخت‌های ورزشی به خوبی مورد توجه قرار گرفته است.

از آنجا که سوددهی، یکی از نتایج فعالیت‌ها و فرایندهای عملیاتی سازمان‌ها و شرکت‌ها است، نه یکی از عوامل دخیل در آنها، در نتیجه تأثیر مستقیمی بر بهبود اهداف و بهره‌وری شرکت‌ها ندارد (گرونبرگ، ۲۰۰۴). تجاری (۱۳۸۵) بیان می‌کند در بخش مالی ۵۷ درصد صاحب‌نظران اعتبارات مربوط به نگهداری فضاهای ورزشی را عامل مؤثر بر ارتقای بهره‌وری می‌دانند. کارگر (۱۳۸۳) بودجه کافی و مناسب و استفاده بهینه و مناسب از بودجه موجود را از مؤلفه‌های مهم و اثرگذار در بخش مالی گزارش کرد. یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج بیشتر تحقیقات صورت گرفته در زمینه بهره‌وری مطابقت و همخوانی دارد.

اماکن و تأسیسات ورزشی از ارکان مهم ورزش کشور است. با توجه به کمبود سرانه فضاها و اماکن ورزشی در کشور، لزوم گسترش فرهنگ بهره‌وری و عمل به آن نزد کلیه افراد درگیر در این حیطة مشهود است. اولویت اول برای زنده و پویا نگه داشتن اماکن ورزشی، استفاده بهینه و مقرون به صرفه از آنهاست. نتایج بیشتر پژوهش‌ها نیروی انسانی را مؤثرترین عامل در افزایش بهره‌وری اماکن و تأسیسات ورزشی دانسته‌اند، چیزی که متأسفانه در کشور ما چندان توجهی به آن نشده است. در بیشتر سازمان‌های دارای اماکن و تأسیسات ورزشی نقش و اهمیت نیروی انسانی متخصص و آموزش دیده در اداره امور این گونه اماکن مدنظر قرار نگرفته و ما شاهد مدیریت و ساماندهی این اماکن توسط افراد غیرمتخصص و حتی فاقد مدرک تحصیلی دیپلم هستیم. در بسیاری از این سازمان‌ها به ویژه در آموزش و پرورش از افراد شاغل در پست سازمانی متصدی و سرایدار برای گرداندن و اداره اماکن ورزشی استفاده می‌شود، چرا که براساس چارت سازمانی، قوانین موجود و عدم توجه مسئولان، پست سازمانی سرپرست سالن نه از منزلت اجتماعی و کاری خوبی برخوردار است و نه حقوق و مزایای مناسبی برای این پست در نظر گرفته شده است و از این روست که هیچ یک از متخصصان، کارشناسان تربیت بدنی و دبیران تربیت بدنی حاضر به پذیرش چنین پستی نیستند. البته نتیجه چنین بی توجهی آشکاری را با سرکشی ساده و سطحی با دیدن اوضاع سالن‌ها به چشم خواهیم دید. از دیگر عوامل مؤثر بر افزایش بهره‌وری (برنامه ریزی، تعمیر و نگهداری، مالی و ...) به چه صورت می‌توان استفاده کرد. حال جواب این سؤال نزد مسئولان باقی خواهد ماند که، آیا زمان آن فرا نرسیده که برای بهره‌برداری مطلوب و مناسب از اماکن و تأسیسات ورزشی از علم مدیریت و به ویژه مدیریت ورزشی سود ببریم؟ و نقش نیروی انسانی و متخصص و آموزش دیده را در جهت بهره‌وری بیشتر اماکن و تأسیسات ورزشی باور کنیم و به آن بها دهیم. در پایان پیشنهاد می‌شود مدیران ورزشی، مسئولان مرتبط با اماکن ورزشی، سرپرستان و متصدیان اماکن ورزشی با شناخت و آشنایی بیشتر با عوامل مؤثر در افزایش بهره‌وری اماکن ورزشی در زمینه تقویت، ارتقای دانش و توانایی‌های خود بکوشند، تا زمینه لازم برای ارتقا و افزایش بهره‌وری اماکن ورزشی فراهم شده و کاستی‌های سرانه ورزشی تا حدی جبران و مرتفع شود.

پیشنهادهای حاصل از تحقیق

۱. از آنجا که نیروی انسانی بیشترین تأثیر را بر افزایش بهره‌وری اماکن ورزشی دارد، از این رو شایسته است مدیران و مسئولان مرتبط با اماکن ورزشی به نیروی انسانی شاغل در این اماکن ورزشی توجه ویژه‌ای داشته باشند و از افراد متخصص در پست سرپرستی آنها استفاده کنند و کلیه مؤلفه‌های ذکر شده در این بخش را برای افزایش بهره‌وری مدنظر قرار دهند.
۲. با توجه به کمبود سرانه فضاهای ورزشی در تربیت بدنی آموزش و پرورش و عدم استفاده از نیروی متخصص و آموزش دیده و با تجربه در اماکن ورزشی، شایسته است مدیران ارشد راهکارهای مناسبی برای رفع این مشکل اساسی ببیندیشند و با تمهیداتی مانند افزایش حقوق و اضافه کار، داشتن امتیاز و ...، زمینه حضور کارشناسان ورزشی در این اماکن را فراهم آورند.
۳. از آنجا که دوره‌های آموزشی در زمینه ایجاد فرهنگ بهره‌وری و راهکارهای افزایش آن نقش مهمی در ارتقا و افزایش بهره‌وری اماکن و تاسیسات ورزشی دارد، باید دوره‌های آموزشی برای کلیه مسئولان مرتبط برگزار شود.
۴. در سازمان‌های مرتبط باتشکیل کمیته بهره‌وری، به طور علمی و کاربردی موضوعات و عوامل مختلف بهره‌وری تجزیه و تحلیل شود و راهکارهای عملی با توجه به وضع موجود ارائه شود. همچنین مدیران میزان بهره‌وری اماکن ورزشی سازمان خود و نحوه اداره آنها را با یافته‌های این تحقیق مقایسه کرده و قوت‌ها و ضعف‌ها را بررسی کنند.
۵. استفاده مدیران، سرپرستان و متصدیان اماکن ورزشی، از چک لیست‌های مدون و مختلف دوره‌ای شامل عوامل کنترلی و نظارتی، تعمیراتی و مالی، برنامه ریزی ساعات استفاد از سالن‌ها و ... برای افزایش بهره‌وری اماکن ورزشی.
۶. تهیه و استفاده از تراکت‌ها و بروشورهای آموزشی برای افزایش سطح آگاهی و باور فرهنگ بهره‌وری نزد مدیران، سرپرستان، متصدیان و نصب آنها در اماکن ورزشی به منظور آگاهی کاربران (دانش آموزان و مربیان و دبیران و...) برای بهره‌برداری مناسب و بهینه از امکانات و تجهیزات اماکن ورزشی.

۷. به کار بردن اصول مدیریت ورزشی و برنامه ریزی علمی و کاربردی مناسب توسط مسئولان، مدیران ورزشی و سرپرستان در اداره اماکن، تجهیزات و تاسیسات ورزشی.
۸. دقت، نیازسنجی و استفاده از نظر متخصصان و کارشناسان تربیت بدنی توسط متولیان امر احداث اماکن ورزشی در ساخت و سازهای جدید، به منظور بهره برداری مناسب و بهره‌ورتر ساختن اماکن ورزشی.
۹. استفاده از نظام انتقادهای و پیشنهادهای در اماکن ورزشی و استفاده از نتایج و بازخورد حاصل از آن در برنامه‌ریزی‌ها.

منابع و مأخذ

۱. آذر، عادل. مؤمنی، منصور. (۱۳۷۷). آمار و کاربرد آن در مدیریت. جلد دوم، تهران، انتشارات سمت.
۲. امامی میبیدی، علی. (۱۳۸۴). اصول و اندازه‌گیری کارایی بهره‌وری. تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی.
۳. ام پوتی، ژوزف. (۱۳۷۱). "مدیریت بهره‌وری و شیوه‌های بهبود آن". ترجمه عین‌الله علاء، چاپ اول، تهران.
۴. اولسون، جان آر. (۱۳۸۲). "مدیریت اماکن و تجهیزات ورزشی". ترجمه حسین رضوی. انتشارات نور تهران.
۵. بست، جان. (۱۳۷۹). "روش‌های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری". ترجمه حسن پاشا شریفی، نرگس طالقانی. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
۶. بلاکی، جان. وینسکی، ایوک. (۱۳۷۸). "مدیریت اطلاعات". ترجمه طرح مقاله بهره‌وری. بصیر.

۷. بوم گاتنر، تدی. جکسون، آندوراس. (۱۳۷۶). "سنجش و اندازه‌گیری در تربیت بدنی". ترجمه حسین سپاسی، پرپوش نوربخش. جلد اول، تهران، انتشارات سمت.
۸. پارسا، غلامرضا. (۱۳۷۲). "طرح شناسنامه ورزشی استان زنجان". مرکز آموزش تربیت بدنی و علوم ورزشی سازمان تربیت بدنی. تهران.
۹. پورکیانی، محمد. (۱۳۷۸). "بررسی وضعیت موجود فضاهای ورزشی دانشگاه‌های سراسر کشور و میزان بهره‌گیری از آنها". پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران.
۱۰. تجاری، فرشاد. (۱۳۸۵). "بررسی شیوه‌های افزایش بهره‌وری اماکن، تأسیسات و تجهیزات ورزشی". پایان نامه کارشناسی ارشد، پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم تحقیقات و فناوری.
۱۱. تندنویس، فریدون. (۱۳۷۵). "ساختار تشکیلات فوق برنامه دانشگاه‌های سراسر کشور". رساله دکتری تربیت بدنی، دانشگاه تهران.
۱۲. دارابی، حجت اله. (۱۳۷۶). "مطالعه و بررسی برخی عوامل مؤثر بر ارتقای کمی و کیفی فوق برنامه ورزشی دانشگاه‌های وزارت فرهنگ و آموزش عالی مستقر در تهران". دانشگاه تهران، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
۱۳. دیانت، نصراله. (۱۳۸۶). "فرایند معماری". ماهنامه تخصصی معماری و شهرسازی و مرمت. شرکت چاپ مینا، شماره ۴.
۱۴. سازمان ملی بهره‌وری ایران. "یافته‌هایی از ۳۵ پایان نامه تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری دانشکده اقتصاد". (۱۳۸۸). دانشگاه علامه طباطبایی. بین سال‌های ۱۳۷۱ الی ۱۳۸۶. سایت سازمان ملی بهره‌وری ایران.
۱۵. شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور. (۱۳۸۸). "آمار اماکن و تأسیسات ورزشی". مدیریت طرح و برنامه‌ریزی. واحد آمار و اطلاعات.

۱۶. عبدالرحمانی، وحید. (۱۳۸۶). "رابطه فرهنگ سازمانی با بهره‌وری". پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی بروجرد.
۱۷. قلی پور، رحمت ا... . حمیدیان، ماریا. (۱۳۸۸). "استخدام و بهره‌وری نیروی انسانی در ایران". تهران، معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی.
۱۸. کارگر، غلامعلی. (۱۳۸۳). "تحلیل وضعیت اماکن ورزشی کشور و تعیین عوامل مؤثر بر بهره‌وری از دیدگاه خبرگان و ارائه مدل بهره‌وری". رساله دکتری. دانشگاه تهران.
۱۹. محمدی، سرور. (۱۳۸۵). "بررسی شاخص‌های بهره‌وری، سرمایه‌های نامشهود سازمان". ترجمه انجمن بهره‌وری ایران. ماهنامه تدبیر، سال هفدهم. شماره ۱۷۱.
۲۰. میرمحمد، کاشف. (۱۳۸۸). "مدیریت اماکن و فضاهای ورزشی". تهران. انتشارات بامداد کتاب.
۲۱. هنری، حبیب. (۱۳۸۲). "طراحی و تبیین مدل نظام اطلاعاتی و سیستم بهره‌وری صنایع انسانی در سازمان تربیت بدنی و فدراسیون‌های ورزشی و کمیته ملی المپیک". رساله دکتری مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی، دانشگاه تربیت مدرس.
22. A.P.O. (1980). "Productivity measurement analysis". L,Tokyo. P:2.
23. Amended, July. (2004). "Guidance note foe disabled sport facilities design principle". *Journal of Sport Science*. 20; PP:14-24.
24. Amis, J. and Slack , T. (1996). "The size structure relationship in facilities of sport organization". *Journal of Sport management* . 11, PP:76-86.
25. Argent, E. (2005). "From the locker room to the boardroom: Developing leaders through sport". P:35.
26. Burns, Robert B. (2000). "National productivity board". Singapore. P:4.
27. Coakley,J.J. (2000). "Sport in society : issues and controverisies". St. louis.
28. Cook, Sarah. (1997). "Practical benchworking" : a manayers guide to creating a competitive advantage koyen".

29. Cornelious, Nelarine. (1999). "Human reseuce management : A Managerial Perspective". London. ITP Publishing Inc.
30. Denver. A.,L. (1982). "Productivity prescription : the managers guid to imporoving productivity and profits". New York. M C Grow, Hill
31. Dr. Taguchi, Genichi. (1999). "Understanding variation : the key to managing chaos". P:25.
32. Gibson, Rowan. (1999). "Rethinking the future". NB Publishing Co.
33. Gregory, P.Smith. (2002). "Leading, companies use to boost productivity and cust costs". www.chartcourse.com.
34. Jones R, Gareth, George.M. Jennifer. Hill. W.L. Charles. (2000). "Contemporary management". Mc Graw-Hill, Secound.
35. Krejcie, R.V. Morgan, D.W. (1998). "Determining sample size for research activities". Education and Psychological measurement. 30; P: 607.
36. Timba, Tillur. (2007). "Floors for indoor sports". Sport England . Sportember.